

Будучи вираженням певної об'єктивно існуючої сфери економічних відносин, податки є економічним поняттям, що має специфічне суспільне призначення – формування і використання грошових коштів держави.

В силу того що податки є частиною фінансів, можна визначити їх як фінансово-перерозподільче поняття, пов'язане з формуванням фінансових ресурсів на стадії розподілу і перерозподілу ВВП.

З точки зору правової природи податки є мірою впорядкування, введення в певні межі майнових відносин учасників суспільного виробництва і держави, тобто це система правових відносин платників податків з державою на основі законності, примусу, безоплатності, тобто поняття «податки» може розглядатися і в юридичному (правовому) аспекті.

Політичний аспект податків полягає у відтворенні системи державної влади, в гармонізації інтересів держави та різних верств суспільства.

Таким чином, податки – це сукупність відносин між державою, суб'єктами господарювання і членами суспільства з приводу безеквівалентного вилучення і привласнення частини доходів державою на законних підставах для здійснення своїх функцій. Податки, незалежно від форми, є примусовою частиною доданої вартості або додаткового продукту, що безповоротно вилучається з національного доходу і багатства.

Література

1. Шмир І. П. Прогресивна шкала податку на доходи фізичних осіб як справедливий регулятор соціально-економічних процесів / І. П. Шмир // Сталій розвиток економіки. – 2013. – №2. – С. 179-184.
2. Податкова система : навч. посібник / В. Г. Баранова, О. Ю. Дубовик, В. П. Хомутенко [та ін.]. – Одеса : ВМВ, 2014. – 344 с.

УДК 349.3.001.7 (477)

НЕОБХІДНІСТЬ І ПРИНЦИПИ ЗДІЙСНЕННЯ ПЕНСІЙНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Юхимчук І. – ст. 5 курсу, гр. ФУДвнм-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В. В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Розвиток України в складних суспільно-політичних обставинах вимагає неухильне виконання державою своїх соціальних функцій, зокрема соціальне страхування та забезпечення найбільш вразливої верстви населення – пенсіонерів. Пенсійна система в сучасному суспільстві відіграє значну соціальну та економічну роль. Тому її надійність є запорукою соціальної й економічної стабільності та потребує постійної уваги з боку держави. Особливе місце у побудові ефективного механізму пенсійної системи займає її реформування та удосконалення.

Пенсійна реформа в Україні покликана змінити баланс економічних і соціальних інтересів у державі, посилити стимули до праці та детінізації заробітної плати, заохочувати заощадження застрахованих осіб на старість, диверсифікувати джерела фінансування пенсій завдяки поєднанню єдиного соціального внеску та обов'язкових і добровільних накопичень.

Завдання пенсійної реформи полягають у наступному [1, с.74]:

- 1) забезпечити справедливу систему розподілу пенсійних коштів;
- 2) створити для громадян можливість накопичувати максимальний розмір пенсії, виходячи із власних доходів;

З наведеного вище слідує, що об'єктом таких відносин є створений в результаті економічної діяльності продукт, який перерозподіляється. На попередній стадії розподілу продукту визначилися доходи основних учасників процесу його створення. На перерозподільній стадії відбувається вилучення частини цих доходів на користь непрямих учасників процесу створення продукту. Таким учасником є держава, яка може не брати прямої участі в продукуванні, однак своєю присутністю створює умови для успішного протікання процесу. Тобто, держава є одним із суб'єктів відносин перерозподілу створеного продукту через податки. Іншим суб'єктом є платники податків, доходи яких власне і підлягають перерозподілу: окремі громадяни, сім'ї, підприємці, підприємства.

Така система суспільних відносин є досить багатогранною: по-перше, за її посередництва здійснюється наповнення державної казни (фіскальна функція податків); по-друге, маніпулювання обсягами вилучення доходів дає змогу державі впливати на економічну активність та соціальне положення інших суб'єктів цих відносин. Разом з тим, відносини між суб'єктами мають бути чітко врегульованими та регламентованими (адже мова йде про вилучення приватних доходів).

- 3) стабілізувати пенсійну систему та гарантувати виплати пенсій на довгострокову перспективу;
- 4) стабілізувати фінансовий стан державного бюджету та бюджету Пенсійного фонду України;
- 5) ліквідувати значний розрив у розмірах пенсій із солідарної системи.

Необхідність проведення пенсійної реформи обумовлена її незадовільною ефективністю через вплив різноманітних чинників [2, с.602]:

- суспільно-політичних: пристосування до умов ринкової економіки та демократичного суспільства, необхідність переходу від державного соціального забезпечення до обов'язкового соціального страхування, формування у населення почуття відповідальності за добробут наявних і майбутніх поколінь пенсіонерів;
- демографічних: старіння населення, зростання навантаження на населення працездатного віку;
- економічних: постійне зростання пенсійних видатків вимагає пошуку нових джерел та механізмів їх фінансування, перетворення тягаря соціальних видатків на важіль конкурентоспроможності інвестиційний ресурс (накопичувальні пенсійні схеми);
- національних: наслідки політичного популізму та фінансово-економічної кризи для пенсійної системи; бідність та нерівність серед пенсіонерів тощо.

Пенсійна реформа має здійснюватися на принципах, перевірених досвідом інших країн та адаптованих до українських умов, а саме:

1. соціальної справедливості, прийнятності, розуміння та підтримки реформи широкими верствами населення;

2. свободи вибору, підвищення зацікавленості та відповідальності громадян за свій добробут у старості;

3. економічної обґрунтованості та фінансової спроможності стійкості пенсійної системи;

4. сприяння зростанню національних заощаджень та економічному розвитку країни;

5. захищеності від політичних ризиків.

Успішне реформування пенсійної системи в Україні вимагає створення економічних передумов, а саме [3, с.334]:

– зростання виробництва, зміцнення фінансового стану підприємств і відповідне нарощування фінансових можливостей пенсійної системи;

– розширення продуктивної зайнятості населення, мінімізація прихованого безробіття, тіньової

зайнятості, захист трудових і соціальних інтересів громадян України на іноземних ринках праці;

– погашення заборгованості із заробітної плати, підвищення її розміру та збільшення питомої ваги у валовому внутрішньому продукті;

– розширення бази сплати пенсійних внесків за рахунок охоплення пенсійним страхуванням усіх категорій юридичних і фізичних осіб;

– скасування пільг у сплаті пенсійних внесків і заборону запровадження нових пільг у виплаті пенсій без визначення джерел їх фінансування.

Таким чином, пенсійна реформа є однією з найважливіших реформ, про які заявила нинішня влада в Україні. Її важливість важко переоцінити, ця реформа україні потрібна країні і зволікати з її проведенням не можна. Адже створення адекватної ринкової економіки пенсійної системи підвищить рівень відповідальності громадян за свою долю, спонукає їх залишати частину зароблених коштів на старість, допоможе подолати патерналістські настрої та очікування, швидше адаптуватися до нових умов життя.

Література

1. Бражко О. В. Реформування системи державного пенсійного страхування / О. В. Бражко // Економіка та держава. – 2010. – №5. – С.73-75.
2. Люблін В. Д. Правові аспекти реформування пенсійної системи України в сучасних умовах / В. Д. Люблін, І. Б. Тацішин // Форум права. – 2010. – №4. – С.600-604.
3. Таряник О. М. Реформування пенсійної системи України / О. М. Таряник, В. М. Фірсова, В. Г. Косенко // Вісник Хмельницького національного університету: Економічні науки. – 2008. – №5. – С.332-335.

УДК 336.24.001.76 (477)

УДОСКОНАЛЕННЯ МИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЇЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ

Майданюк А. – ст. 5 курсу, гр. ФУДзвнм-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В. В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

В умовах глобалізації світової економіки та подальшої активізації міжнародного товарообміну особливого значення набуває формування й ефективне функціонування національних митних систем, що максимально сприяють розвитку зовнішньоторговельної діяльності суб'єктів господарювання без втрат для результативності митного контролю та забезпечення національної економічної безпеки.

Подальша лібералізація, гармонізація та уніфікація митних відносин ставить перед сучасними науковцями широкий спектр невирішених завдань, проблем і спірних питань, що вимагають поглибленого вивчення митної системи України. З одного боку, механізм її впливу реалізується на основі інструментів митної політики, спрямованих на забезпечення національних економічних інтересів. З іншого боку у зв'язку з посиленням гармонізації і уніфікації у сфері митних технологій виникає необхідність гармонізації національного законодавства з принципами світової митної практики.

В якості стратегічних завдань удосконалення митної системи відповідно до основних завдань економічної політики держави визначені:

1. Підвищення рівня дотримання митного законодавства, забезпечення повноти і своєчасності

сплати митних платежів. Особливої актуальності це завдання набуває в умовах економічної нестабільності, за яких учасники ЗЕД намагаються мінімізувати обсяг сплачуваних митних платежів шляхом використання різних схем ухилення. Стабільне виконання доходної частини державного бюджету залежить від забезпечення повноти сплати митних платежів при одночасному підвищенні рівня дотримання митного законодавства в частині правильності обчислення митних платежів, своєчасності їх стягування, вжиття необхідних заходів зі скорочення заборгованості з їх сплати. Додаткові можливості збільшення доходної частини державного бюджету дозволяють вирішувати завдання макроекономічної стабільності та інтеграції вітчизняної економіки в міжнародний економічний простір [1, с.37].

2. Підвищення якості надання послуг митних послуг фіскальними органами, скорочення витрат учасників зовнішньоекономічної діяльності та держави, пов'язаних з митним оформленням і митним контролем, що передбачає вирішення таких завдань, як: спрощення митних процедур і прискорення митних операцій при митному оформленні та митному контролі товарів; підвищення інформатизації й інформаційної прозорості діяльності фіскальних органів; упровадження вибіркових методів митного